

Sygn. akt V GC 168/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSR Karolina Krzemińska

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Jagieła

po rozpoznaniu w dniu 08 kwietnia 2015 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa Fabryki (...) Sp. z o.o. w D.

przeciwko T. W. (1), J. W. i A. J. - wspólnikom spółki cywilnej Elektrownia (...) s.c.

o zapłatę kwoty 2 381,99 zł

I. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 1.190,99 zł (jeden tysiąc sto dziewięćdziesiąt złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30.11.2013 roku do dnia zapłaty,

II. w pozostałej części powództwo oddala,

III. koszty procesu wzajemnie znosi.

Sygn. akt V GC 168/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa Fabryka (...) Sp. z o.o. w D. wystąpiła z powództwem przeciwko pozwany: T. W. (1), J. W. i A. J. – wspólnikom spółki cywilnej Elektrownia (...) w D. domagając się zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 2.381,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30.11.2013r. do dnia zapłaty, a także zszadzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że pozwani na podstawie umowy z dnia 06.03.1998r. dzierżawią od powódki: budynek na kanale roboczym, kanał dopływowy z rzeki B., kanał odpływowy z rzeki B. oraz jazy stałe i ruchome wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi w celu prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na pozyskiwaniu i sprzedaży energii elektrycznej. Korzystanie przez pozwanych z przedmiotu dzierżawy jest związane z wykorzystywaniem gruntów pokrytych wodami należącymi do Skarbu Państwa. W dniu 01.05.2006r. powódka zawarła ze Skarbem Państwa na czas nieokreślony umowę w przedmiocie użytkowania przez powódkę gruntów pokrytych wodami należącymi do Skarbu Państwa i zobowiązała się do uiszczania opłat rocznych naliczonych od 2003r. zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne. Z uwagi na współkorzystanie z tych gruntów przez pozwanych, powódka zwróciła się do nich o partycypację w połowie w opłatach należnych za lata wcześniejsze, bieżących i przyszłych, na co pozwani wyrazili zgodę w piśmie z dnia 18.07.2006r. Pozwani w latach 2006 – 2012 pokrywali połowę wspomnianych opłat. Pismem z dnia 28.05.2013r. pozwani poinformowali powódkę, iż nie będą już tego czynić, choć nadal korzystali z wód. Powódka po otrzymaniu faktury od Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W. na kwotę 4.763,99 zł zapłaciła ją, a następnie refakturowała połowę z opłaty w wysokości dochodzonej pozwem na

pozwanych, którzy jednak odmówili przyjęcia faktury i dokonania zapłaty. Gdyby nie działalność prowadzona przez pozwanych, zgodnie z ustawą prawo wodne, powódka mogłaby korzystać z gruntów pokrytych wodami nieodpłatnie. Umowę ze Skarbem Państwa dotyczącą użytkowania jego gruntów pokrytych wodami mogła zawrzeć tylko powódka, gdyż to ona jest właścicielem gruntów sąsiadujących i budowli wzniesionych na gruntach pokrytych wodami. Opłaty ponoszone przez powódkę na rzecz Skarbu Państwa nie pozostają w związku z działalnością gospodarczą powódki natomiast są niezbędnym warunkiem działalności pozwanych. Pozwani nie uiszczając ich uzyskali kosztem powódki nienależną korzyść majątkową.

Pozwany A. J. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że zaprzecza wszelkim twierdzeniom powódki i podtrzymuje wnioski dowodowe pozostałych pozwanych.

Pozwany T. W. (1) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że nie jest na żadnej podstawie zobowiązany do partycypowania w spornej opłacie za użytkowanie gruntów pokrytych wodami, w szczególności obowiązku takiego nie przewiduje umowa dzierżawy oraz zawierane do niej aneksy. Pozwany wraz z pozostałymi pozwanymi zdecydował się na partycypację w ponoszeniu tej opłaty, gdyż prowadzona przez nich działalność przynosiła korzyści a powódka znajdowała się w trudnej sytuacji finansowej. Był to jednak przejaw dobrej woli a nie przedmiot zobowiązania. Obecna sytuacja finansowa pozwanych nie pozwala im jednak na dalszą dobrowolną partycypację w tych opłatach. Roszczenie powódki nie znajduje również uzasadnienia w treści przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, gdyż powódka nie wykazała aby pozwani uzyskali korzyść kosztem jej majątku a w szczególności, że gdyby korzystała z rzeki samodzielnie, to nie musiałaby ponosić spornej opłaty. Z umowy zawartej przez powódkę ze Skarbem Państwa wynika, że opłaty te dotyczą korzystania z gruntu w szerszym zakresie niż czynią to pozwani. Powódka czerpie korzyści z działalności pozwanych w postaci czynszu dzierżawnego a nadto pozwani utrzymują urządzenia powódki w należytym stanie. Powódka nie wykazała też wysokości roszczenia ani faktu, że pozwani korzystają z całego odcinka gruntu, za który ustanowiona jest opłata.

Odpowiedź na pozew złożona przez pozwanego J. W. została przez sąd zwrócona, zarządzeniem z dnia 07.05.2014r., wobec złożenia jej po terminie.

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska. Na rozprawie w dniu 08.04.2015r pełnomocnik powoda precyzując podstawę roszczenia wskazał, iż dochodzi go na podstawie umowy a z ostrożności procesowej w przypadku nie uznania przez Sąd umowy, w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 06.03.1998r. strony zawarły na okres 30 lat umowę, na mocy której powódka oddała pozwanym w dzierżawę : budynek na kanale roboczym, kanał dopływowy z rzeki B., kanał odpływowy z rzeki B. oraz jazy stałe i ruchome wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi w celu prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na uruchomieniu i eksploatacji elektrowni wodnej, zaś pozwani zobowiązali się m.in. do zapłaty czynszu.

Umowa była dwukrotnie aneksowana, w tym w dniu:

- 01.06.2007r. zawarto aneks nr (...) – zmieniający zasady utrzymania i eksploatacji przedmiotu dzierżawy oraz wysokość czynszu dzierżawnego,
- 16.03.2011r. zawarto aneks nr (...) – dotyczący zmiany wysokości czynszu dzierżawnego.

Przedmiot umowy został pozwanym wydany i prowadzą oni z jego wykorzystaniem działalność gospodarczą.

okoliczności niesporne

a nadto

dowody : - umowa z dnia 06.03.1998r. wraz z aneksami – k. 15-18

akt

- protokół zdawczo – odbiorczy – k. 19 akt
- wydruki z CEIDG pozwanych – k. 12-14 akt
- informacja z KRS powódki – k. 10-11 akt

W dniu 01 maja 2006r. powódka zawarła ze Skarbem Państwa umowę nr (...) na mocy której SP ustanowił na jej rzecz prawo użytkowania nieruchomości obejmującej grunty o łącznej pow. 869 m², w tym 317 m² dla ujęcia wody, pompowni, urządzeń służących do odprowadzania wód i ścieków i 552 m² dla budowli piętrzącej i upustowej oraz pozostałych obiektów i urządzeń budowlanych, zaś powódka zobowiązała się do wnoszenia opłaty rocznej w wysokości 12,19 zł za 1 m², tj. za 317 m² w wysokości 3.864,23 zł i 1,63 zł za 1 m², tj. za 552 m² w wysokości 899,76 zł, razem 4.763,99 zł, płatną z góry do 30 stycznia każdego roku (termin płatności zmieniono następnie na 30 czerwiec każdego roku).

okoliczności niesporne

a nadto

dowód : - umowa z dnia 01.05.2006r. wraz z aneksem – k. 36-40

akt

W piśmie z dnia 06.06.2006r. powódka zwróciła się do pozwanych o partycypowanie w 50 % w opłacie rocznej za użytkowanie gruntów pokrytych wodami stanowiącymi własność SP w związku z zawartą przez nią umową. Wskazała w nim łączną wysokość opłat za lata 2003- 2006 oraz wysokość opłaty za te lata przypadającą na pozwanych w wysokości 9.061,26 zł. Wnioskowała również o rozważenie wprowadzenia zmian w umowie dzierżawy zawartej w dniu 06.03.1998r. w podanym zakresie.

W odpowiedzi T. W. (1) (działając za zgodą pozostałych pozwanych) pismem z dnia 18.07.2006r. wyraził zgodę na partycypację w 50 % w kosztach opłat za użytkowanie gruntów pokrytych wodami stanowiącymi własność SP.

Pozwani uiszczali wskazane opłaty za lata 2003 – 2012 w oparciu o faktury vat wystawiane przez powódkę.

W piśmie z dnia 28.05.2013r. (otrzymanym przez pozwaną w dniu 12.06.2013r.) pozwani poinformowali powódkę, iż z uwagi na trudną sytuację materialną prowadzonego przez nich przedsiębiorstwa nie będą już partycypować w kosztach opłaty rocznej należnej SP.

okoliczności niesporne

a nadto

dowody : - pismo powódki z dnia 06.06.2006r. – k. 20 akt

- pismo pozwanych z dnia 18.07.2006r. – k. 21 akt
- faktury vat – k. 22,24,26,28,30,32,34 akt

- wyciągi z rachunku bankowego powódki – k. 23,25,27, 29,31,33,35 akt

- pismo pozwanych z dnia 28.05.2013r. – k. 42 akt

- zeznania pozwanego T. W. (1) –

k.123v-124 akt,

- zeznania pozwanego A. J. – k.132v akt

- zeznania pozwanego J. W. – k. 149-150 akt

Fakturą vat nr (...)176.13 z dnia 04.06.2013r. Regionalny Zarząd Gospodarki wodnej obciążył powódkę opłatą za użytkowanie gruntów pokrytych wodami należącymi do SP za rok 2013 w łącznej wysokości 4.763,99 zł.

Powódka w dniu 30.09.2013r. wystawiła pozwany fakturę vat nr (...) na kwotę 2.381,99 zł z tytułu 1/2 w/w opłaty.

Pozwani odmówili uiszczenia wynikającej z niej należności, pomimo kierowanych do nich wezwań do zapłaty.

okoliczności niesporne

a nadto

dowody : - faktury vat – k. 41,43 akt

- pismo pozwanych z dnia 11.10.2013r. – k. 44 akt

- wezwania do zapłaty – k. 45-49 akt

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jedynie częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka dochodziła w niniejszej sprawie należności stanowiącej równowartość 1/2 opłaty za 2013r. z tytułu użytkowania gruntów pokrytych wodami, którą uiszczała na rzecz Skarbu Państwa. Jako podstawę prawną swych roszczeń wskazywała postanowienia zawartej przez strony umowy a z ostrożności procesowej również przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie sąd oparł się na dowodach z dokumentów przedłożonych przez strony albowiem ich rzetelność i prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana a nadto na zeznaniach pozwanych, którym dał wiarę w całości.

Zgodnie z treścią art. 353¹ kc strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż strony wiązała umowa, na mocy której pozwani jako współnicy spółki cywilnej zobowiązali się do zwrotu powódce 1/2 wysokości opłat, które uiszczała ona na rzecz Skarbu Państwa z tytułu użytkowania gruntów pokrytych wodami w oparciu o postanowienia umowy z dnia 01 maja 2006r. - zarówno za okres poprzedzający zawarcie tej umowy jak i na przyszłość.

Powyższe ustalenie wynikało po pierwsze z zestawienia treści pism: powódki z dnia 06.06.2006r. i pozwanego T. W. (2) (działającego w imieniu spółki cywilnej) z dnia 18.07.2006r. a po wtóre z zeznań wszystkich pozwanych. Jakkolwiek bowiem pismo z dnia 18.07.2006r. nie zostało opatrzone podpisami pozostałych współników spółki cywilnej – (...) i J. W., to jednak z zeznań ich wynikało ponad wszelką wątpliwość, iż jego sporządzenie poprzedzone

zostało ustnymi ustaleniami pomiędzy pozwanymi a ówczesnym prezesem powódki, w wyniku których wszyscy pozwani wyrazili zgodę na partycypowanie w spornych opłatach.

Umowa zawarta przez strony nie wymagała zaś formy pisemnej i zgoda pozwanych na jej zawarcie mogła być wyrażona w każdej formie, w tym ustnie (art. 60 kc).

Zarzut pozwanych dotyczący przekroczenia przez pozwanego T. W. (1) uprawnienia do reprezentowani spółki cywilnej uznany więc musi być za całkowicie bezzasadny (art.866 kc).

Na fakt zawarcia przez strony omawianej umowy wskazują również niesporne w niniejszej sprawie fakty, a mianowicie uiszczanie przez pozwanych 1/2 omawianych opłat począwszy od 2006r. do 2012r. (tj. z opłatą przypadającą za 2012r. łącznie).

Nie zasługiwało również na uwzględnienie stanowisko pozwanych, którzy w swych zeznania twierdzili, iż nie traktowali oni swej zgody na partycypowanie w opłatach jako zobowiązania finansowego tylko jako formę pomocy dla powódki, która znalazła się w trudnej sytuacji finansowej. W ocenie Sądu zeznania te wskazywały bowiem jedyne na wewnętrzne odczucia pozwanych i motywację, która przyświecała pozwanym przy wyrażeniu zgody na zawarcie umowy, która jednak nie miała znaczenia z punktu widzenia skuteczności zaciągniętego przez nich zobowiązania. W szczególności zaś, prócz omawianych zeznań pozwanych, żadne inne dowody nie wskazywały na to aby umowa stron miała nosić cechy zobowiązania niezupełnego, tj. takiego stosunku zobowiązaniowego, który jest pozbawiony możliwości przymusowego dochodzenia świadczenia przez wierzyciela. Również stanowisko powódki temu przeczyło.

Sąd nie podzielił jednak stanowiska powódki, o tym iż zobowiązanie pozwanych do ponoszenia spornych opłat zostało wprowadzone do zawartej przez strony umowy dzierżawy modyfikując tym samym postanowienia umowy z dnia 06.03.1998r.

Pozwani zaprzeczyli bowiem temu aby ich wolą była zmiana łączącej strony umowy dzierżawy, zaś powódka faktu tego w żaden sposób nie wykazała, pomimo ciężaru dowodu, który na niej spoczywał (art. 6 kc).

Należy bowiem podkreślić, iż w piśmie powódki z dnia 06.06.2006r. zawarte zostały dwie kwestie, tj. propozycja partycypacji w kosztach omawianych opłat a także (w zdaniu ostatnim) „rozważenie wprowadzenia zmian w umowie dzierżawy (...) w podanym zakresie”. W piśmie pozwanego W. z dnia 18.08.2006r. brak było zaś odniesienia do propozycji powódki co do zmiany umowy dzierżawy. Ponadto należy zauważyć, iż po dniu 06.06.2006r. strony dwukrotnie wprowadzały zmiany do umowy dzierżawy podpisując stosowne aneksy i żaden z nich nie zawierał postanowień dotyczących obowiązku ponoszenia przez pozwanych spornych opłat.

W związku z powyższym do możliwości, sposobu i terminu wypowiedzenia przez pozwanych umowy dotyczącej ponoszenia spornych opłat, nie mogły mieć zastosowania postanowienia zawarte w umowie dzierżawy. Umowa ta mogła być więc wypowiedziana przez pozwanych w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym, gdyż strony nie przewidziały w niej terminu wypowiedzenia.

W myśl bowiem przepisu art. 365¹ kc zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub wierzyciela z zachowaniem terminów umownych, ustawowych lub zwyczajowych, a w razie braku takich terminów niezwłocznie po wypowiedzeniu.

Pismo pozwanych z dnia 28.05.2013r. (k.42), które wpłynęło do powódki w dniu 12.06.2013r., stanowiło więc w istocie wypowiedzenie łączącej strony umowy, które skutkowało jej wygaśnięciem z dniem 12.06.2013r.

W związku z powyższym Sąd uznał, iż skoro umowa stron obowiązywała do połowy 2013r., to pozwani powinni ponieść połowę przypadającej na nich opłaty za rok 2013r., czyli 1/4 całej opłaty uiszczonej przez powódkę.

Ponieważ niespornym było, iż całość opłaty za użytkowanie gruntów pokrytych wodami za 2013r. wyniosła kwotę 4.763,99 zł, to ¼ z tej kwoty stanowiła 1.190,99 zł, którą zasądzono w punkcie I wyroku.

Podstawę solidarnej odpowiedzialności pozwanych stanowił przepis art.864 kpc.

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 481§1 i 2 kc w zw. z art. 455 kc. W umowie stron nie określono bowiem terminu płatności świadczenia pozwanych ani też nie wynikał on z właściwości zobowiązania. Faktura vat z dnia 30.09.2013r. stanowiła więc wezwanie do zapłaty zasądzonej należności. Powódka nie dołączyła dowodu doręczenia tej faktury pozwany, zaś z ich pisma z dnia 11.10.2013r. (k.44 akt) wynikało, iż dostali ją oni najpóźniej w tym dniu. Świadczenie należne powódce, przy uwzględnieniu 14 dniowego terminu płatności, stało się więc wymagalne z dniem 26.10.2013r. Powódka żądała jednak zapłaty odsetek ustawowych dopiero od dnia 30.11.2013r., więc sąd, nie mogąc wyjść ponad żądanie pozwu, zasądził odsetki ustawowe od tej daty.

W ocenie Sądu żądanie zapłaty ponad kwotę zasądzoną w punkcie I wyroku nie znajdowało uzasadnienia w treści przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Zgodnie bowiem z treścią art. 405 kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Powódka nie wykazała zaś aby pozwani zostali wzbogaceni jej kosztem co do zasady, ani też wysokości tego rzekomego wzbogacenia.

Z uzasadnienia pozwu nie wynika wprost w czym miałyby się przejawiać wzbogacenie pozwanych.

Wzbogacenie może polegać bądź na

zwiększeniu aktywów wzbogaconego, tj. na bezpośrednim przesunięciu wartości majątkowych z majątku zubożonego do majątku wzbogaconego lub na uzyskaniu przez wzbogaconego takich korzyści, które powinny być wejść do majątku zubożonego, bądź też na zmniejszeniu pasywów wzbogaconego, tj. na oszczędzeniu przez wzbogaconego wydatków, czyli na uniknięciu przez niego uszczuplenia własnego majątku.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy niewątpliwie nie doszło do zwiększenia aktywów pozwanej. W ocenie Sądu również o zmniejszeniu jej pasywów nie mogło być mowy, skoro powódka sama przyznała, że jedynie ona nie zaś pozwani, mogła być stroną umowy zawartej ze Skarbem Państwa a co za tym idzie podmiotem zobowiązanym do uiszczania opłat.

Powódka powoływała się również na to, iż nie byłaby zobowiązana do uiszczania opłat na rzecz Skarbu Państwa, gdyby nie działalność prowadzona przez pozwanych. Pozwani temu faktowi jednak zaprzeczyli, zaś powódka na jego poparcie nie przedstawiła żadnych dowodów (art. 6 kc).

Prezes Zarządu powódki na rozprawie w dniu 08.04.2015r. oświadczył bowiem, że nie wie czy gdyby pozwani nie prowadzili swej działalności na terenie obiektów stanowiących własność powódki, to musiałby ona uiszczać na rzecz Skarbu Państwa sporne opłaty.

Okoliczność ta nie wynika również ani z treści umowy z dnia 01 maja 2006r. zawartej przez powódkę, ani też z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie wysokości opłat rocznych za oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami (Dz.U.2006.13.90), które w § 2 przewiduje opłatę roczną za użytkowanie gruntu niezbędnego nie tylko do prowadzenia działalności związanej z energetyką wodną (por. § 2 ust. 1 pkt 1 cyt. rozporządzenia) ale również gruntu niezbędnego do prowadzenia działalności związanej z infrastrukturą przemysłową, przeznaczonego pod: ujęcia wody, pompownie, urządzenia służące do odprowadzania wód lub ścieków, rurociągi, kable energetyczne oraz fundamenty innych urządzeń prowadzonych przez wody a także pod budowle piętrzące i upustowe oraz pozostałe obiekty i urządzenia budowlane (por. § 2 ust. 1 pkt 6 cyt. rozporządzenia).

Dlatego też orzeczono jak w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.100 kpc, mając na uwadze podobną wysokość poniesionych przez strony kosztów procesu oraz fakt, iż w takim samym stopniu wygrały one sprawę (tj. w 50 %) (punkt III wyroku).